

Болота

та

Підземні води

Болото – надмірно зволожена ділянка
суходолу з шаром торфу не менш як 30 см.

Класифікація боліт

Значення боліт

Болота підтримують водний баланс нашої планети. Вони живлять малі річки, на болотах мешкає багато рідкісних видів тварин і рослин

Болота мають величезну роль накопичувача та фільтра води у природі. Тому від тотального осушення боліт людина переходить до охорони їх унікальних комплексів.

В Україні болота найбільш поширені в Поліссі, в заплавах Дніпра і Прип'яті.

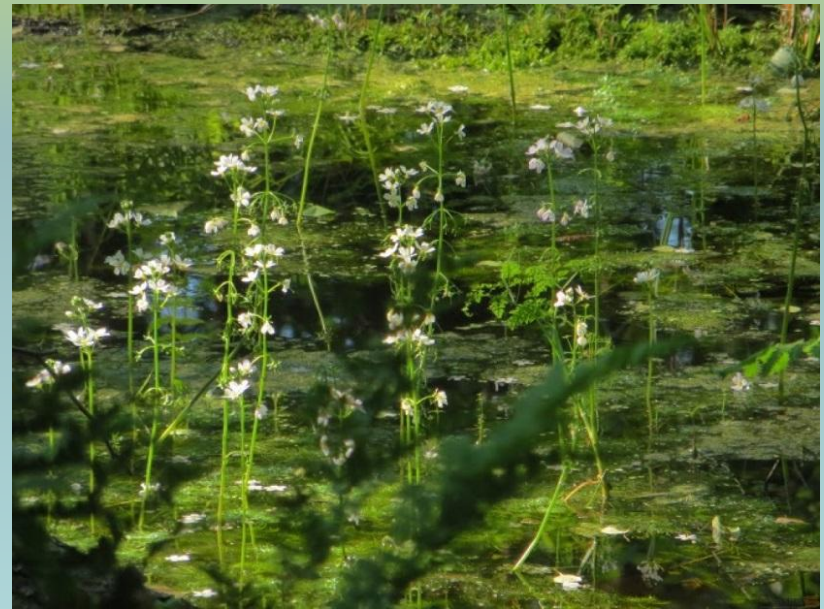
По окремих географічних зонах болота розподілені таким чином:

- ♦ у зонах тундри й лісотундри вони займають близько 70%,
- ♦ у зоні лісів – до 30%,
- ♦ у зоні мішаних лісів – 10%,
- ♦ у лісостеповій – 4%,
- ♦ а в степовій – лише 2% території.

Бондарівське болото — знаходиться в Козелецькому районі Чернігівської області, на північний захід від села Морівськ.

Простягається з північного заходу на південний схід на 13 км.

Замглайська болотна система (Чернігівська обл) — простягається з північного заходу на південний схід на 25 км. Загальна площа близько 10 тисяч гектар, у тому числі з торфовим покладом — 8,3 тис. га (одна за найбільших в Україні болотних систем).

Ірдинське болото — розташоване на території Черкаської обл. Протяжність болота Ірдинь — 44 км, площа 7375 га. Середня глибина торф'яних відкладень 3,6 м, максимальна — 6,5 м.

Прип'ятські болотá (інші назви — Поліські болота, Пінські болота) — болота в заплаві і першої надзаплавної тераси річки Прип'яті. Площа боліт близько 98 419,5 квадратних км.

Значення й охорона боліт

- В Україні проводилась велика робота з осушення боліт, внаслідок чого багато видів рослин, в тому числі й цінних лікарських (Вовче тіло болотне, Латаття біле, Лепеха звичайна) та інші, були занесені до Червоної книги
- Болота відіграють роль фільтра, який очищує воду річок. Тому потрібно охороняти болота, їх рослинність, тваринний світ від непередуманої меліорації. В Україні болота охороняються у заповідниках і заказниках

Утворення підземних вод

Води , що містяться в порожнинах, тріщинах, порах гірських порід верхніх шарів земної кори, називають *підземними*. Вони утворюються від просочування атмосферних опадів.

Водопроникні
гірські породи

Легко пропускають воду:
пісок, гравій, галька

Водонепроникні
гірські породи

Затримують воду: глина,
пісковик,
глинистий сланець, граніт

Утворення підземних вод

Земна кора
складається з:

ДОЩ

Водопроникні
гірські породи

(пісок, гравій, галька)

водоносний шар

Ґрунтові води
Верховодка

Водонепроникні
гірські породи

(Водотривкий шар)

Міжпластові води

Водонепроникні
гірські породи

(глина, пісковик,
глинистий сланець,
Граніт)

Водотривкий шар

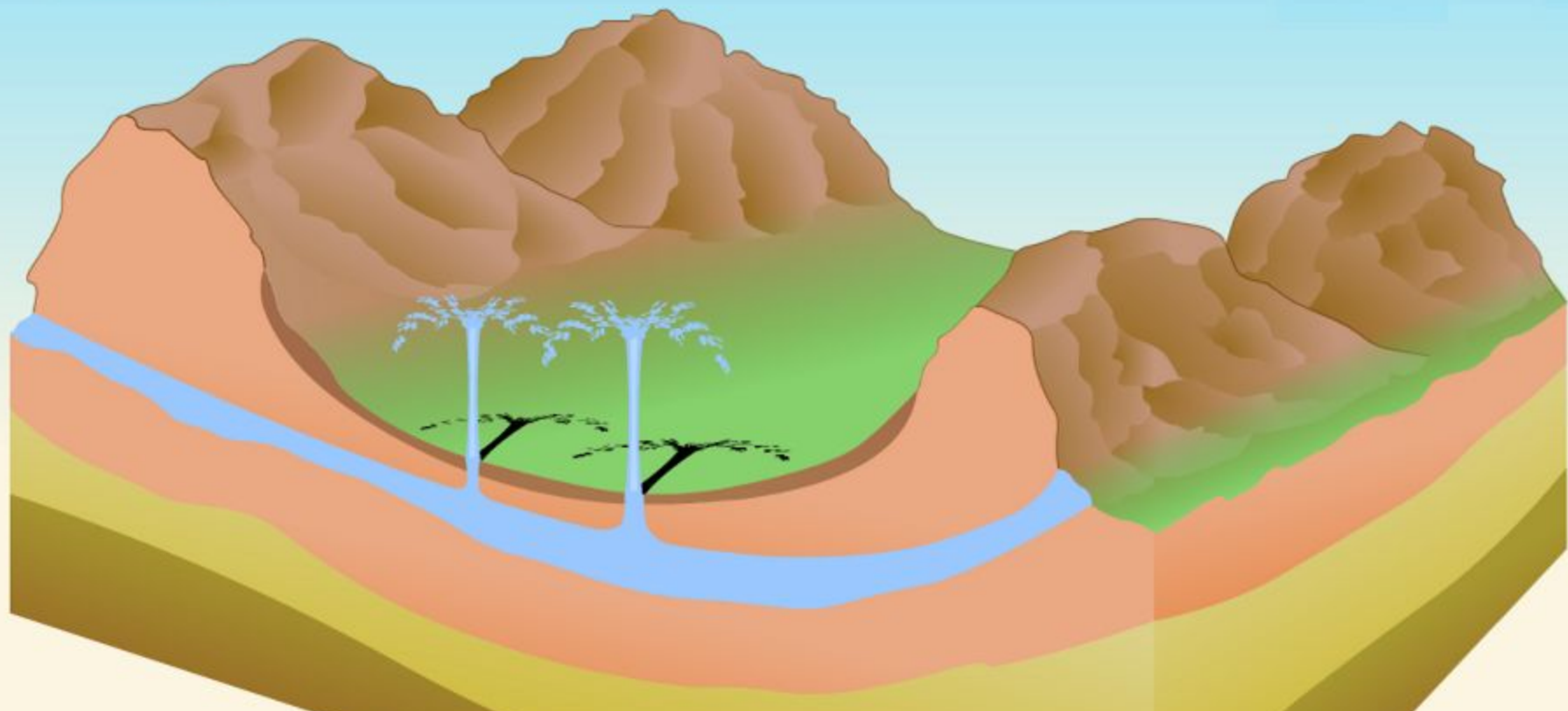

Види підземних вод

Верховодка – сезонні води, що залягають на невеликій глибині. Вона немає течії, каламутна, в посушливий період року випаровується.

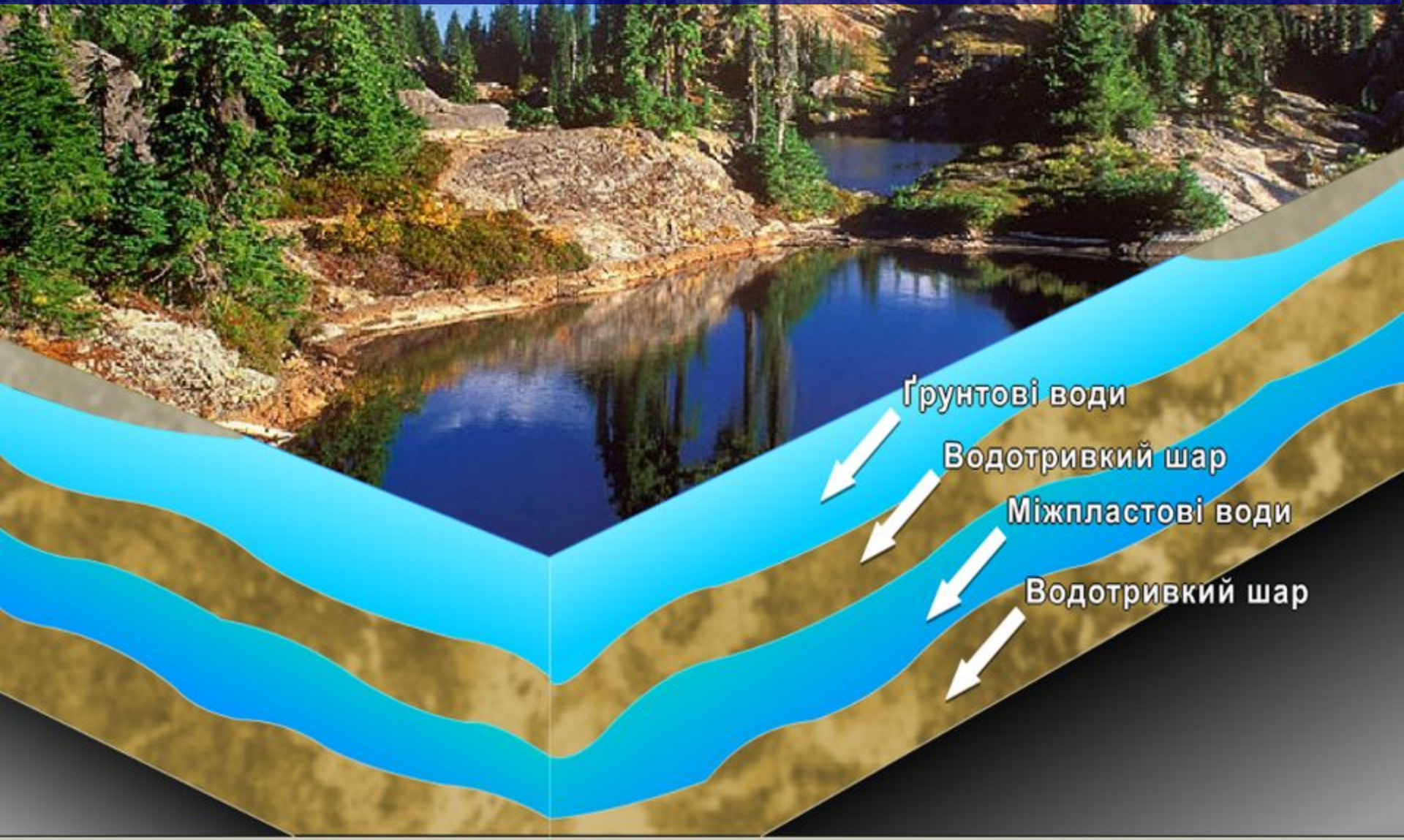
Грунтові води лежать суцільним шаром, що залягає на першому від поверхні шарі водонепроникних порід. Їх рівень міняється залежно від кількості опадів.

Міжпластові води лежать у водоносних шарах між двома водотривкими шарами, їх рівень постійний вода чиста, перебуває в русі.

*Міжпластові води, що залягають у ввігнутих шарах порід під постійним тиском, називаються **артезіанськими***

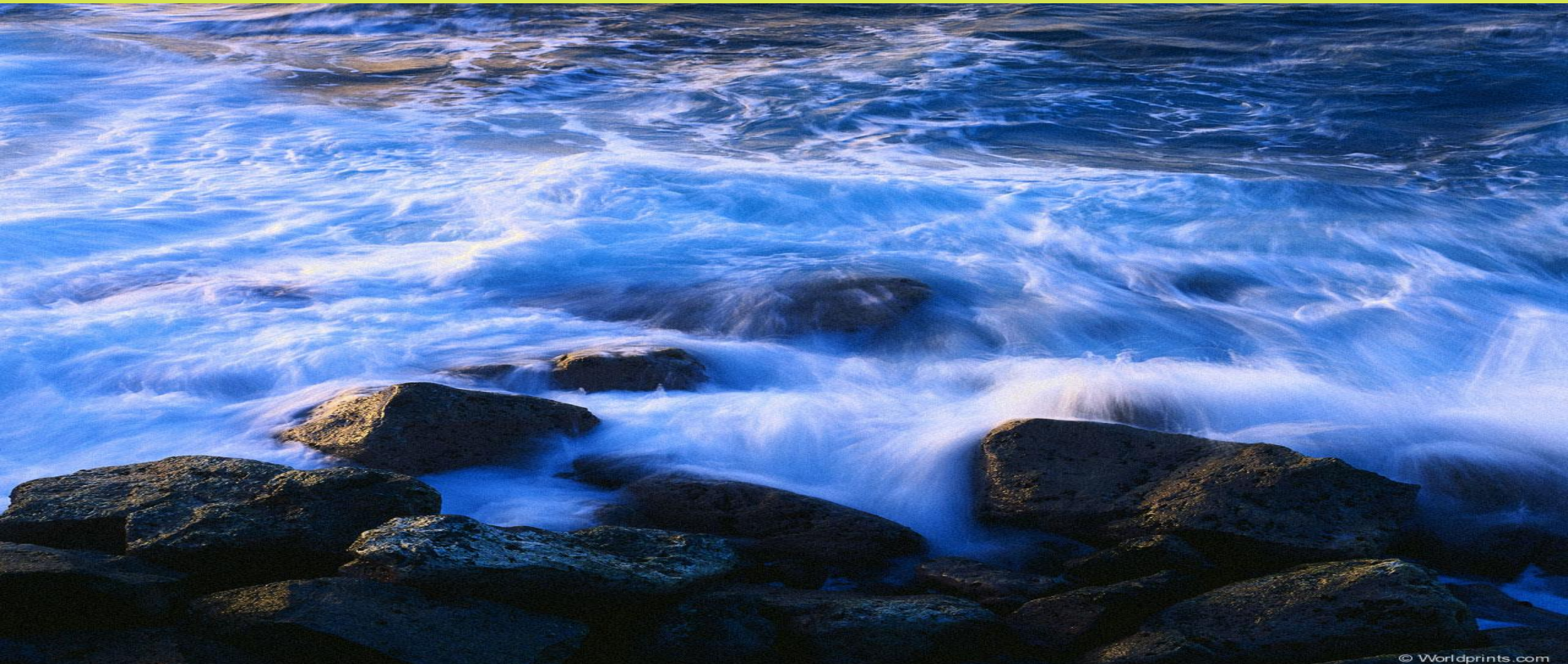
У випадку, коли *водоносний шар* має нахил, вода може текти вниз по схилу, утворюючи в місцях виходу на земну поверхню джерела.

У річкових долинах, ярах, балках підземні води можуть виходити на поверхню, утворюючи джерела

За складом підземні води поділяють на *прісні* та *мінеральні*. На великих глибинах підземні води часто містять у собі розчинені солі та газу. Такі води називають *мінеральними*, їх використовують з лікувальною метою.

© Worldprints.com

Підземні води з температурою понад $+20^{\circ}\text{C}$ називають *термальними*. Вони перебувають на великих глибинах або в районах вулканічної діяльності.

Найбільші артезіанські басейни в Україні

Артезіанський басейн – сукупність водоносних горизонтів, що залягають у прогинах і западинах, у яких рух підземних вод відбувається під напором.

В Україні найбільшу площу мають три артезіан. Басейни, в яких водоносні шари залягають на глибині 175-800 м: Дніпровсько-Донецький, Волино-Подільський та Причорноморський.

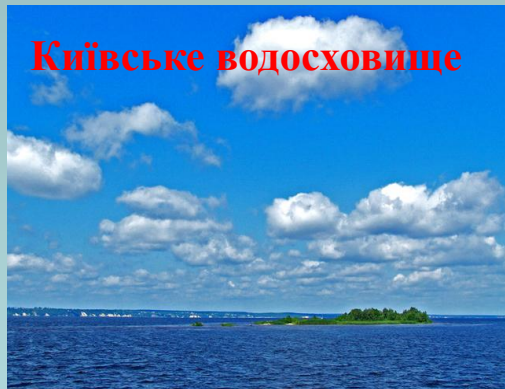
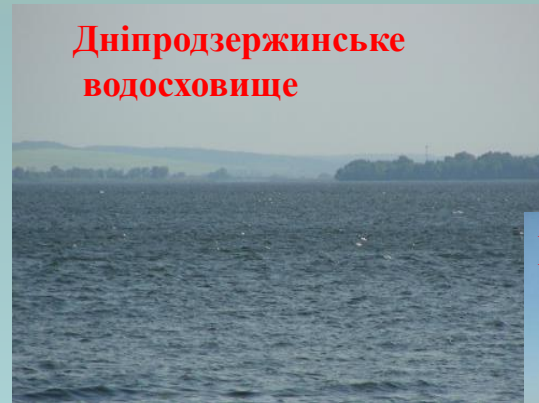
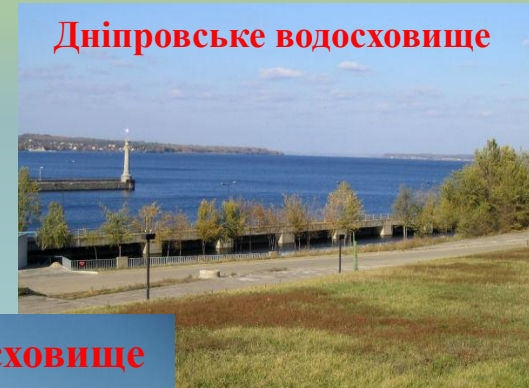
Водні ресурси України.

- **Підземні води** (артезіанські та верховоди) відіграють для водозабезпечення велику роль. Приблизно **70%** жителів сіл і селищ задовольняють свої потреби у питній воді із підземних джерел. Стан підземних вод значно кращий ніж поверхневий.
- Згідно з офіційною статистикою, щороку у водойми України скидають близько **300 млн кубометрів** неочищених стоків. Неофіційна статистика показує значно гірші результати. Саме тому, назвати стан водних ресурсів країни задовільним не доводиться.
- **У майже 1200 населених пунктах України воду привозять, проте є такі, де її взагалі нема.**

Водосховища - штучне водоймище, утворене для накопичення і зберігання води в цілях її використання в народному господарстві.

Найбільші водосховища:

- Київське
- Канівське
- Кременчуцьке
- Дніпродзержинське
- Дніпровське
- Каховське

В Україні створено 1157 водосховищ (з них 200 великих)

Канали – штучні річки створюються для рівномірного розподілу внутрішніх вод по території країни.

Найбільші канали України:

- Північнокримський
- Каховський
- Дніпро-Донбас

Каховський канал

Північнокримський канал

Канал Дніпро-Донбас

